

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางปัญญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสาขาวิชาเอกที่แตกต่างกัน (2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (3) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ในด้านทักษะทางปัญญาและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและชุดสื่อประสมจิตตปัญญาศึกษา ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 4 ข้อดังกล่าว โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทักษะทางปัญญาของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาเอก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 4 ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ในด้านทักษะทางปัญญา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและชุดสื่อประสมจิตตปัญญาศึกษา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกและมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (mean)
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
SE	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard error)
MIN	หมายถึง	คะแนนต่ำสุด (minimum)
MAX	หมายถึง	คะแนนสูงสุด (maximum)
SK	หมายถึง	ค่าความเบ้ (skewness)
KU	หมายถึง	ค่าความโด่ง (kurtosis)
CV	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)
Θ_{δ}	หมายถึง	เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรภายในสังเกตได้
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (regression coefficient)
R ²	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย (coefficient of determination)
df	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ (degree of freedom)
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
NFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความเป็นปกติ (Normed Fit index)
RFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความสัมพันธ์ (Relative Fit Index)
RMF	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

STIMOT	หมายถึง	สื่อสิ่งเร้าจูงใจ
BRAPER	หมายถึง	การรับรู้
STEFION	หมายถึง	การจัดระบบความคิดสู่สมอง
TESTIDEA	หมายถึง	การประลองความคิด
HABPRO	หมายถึง	พฤติกรรมการคิด
APPRO	หมายถึง	การนำไปประยุกต์ใช้
BATHINK	หมายถึง	ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน
HITHINK	หมายถึง	ลักษณะการคิดขั้นสูง
CRITHINK	หมายถึง	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
PROBTHINK	หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหา

MODEL	หมายถึง	ตัวแปรแฝงภายนอกกรุปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการ จิตตปัญญา
THINK	หมายถึง	ตัวแปรแฝงภายนอกลักษณะการคิด
INTELIGEN	หมายถึง	ตัวแปรแฝงภายในทักษะทางปัญญา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยค่าสถิติที่นำเสนอ คือ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ โดยค่าสถิติที่นำเสนอ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนที่สาม เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ด้วยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยค่าสถิติที่นำเสนอคือ การแจกแจงความถี่และร้อยละ ส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจง การกระจาย และทดสอบสมมติฐานลักษณะความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ว่าแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ค่าสถิติที่นำเสนอ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าความเบ้ (SK) ความโด่ง (KU) และสถิติทดสอบ t (t-test) และส่วนสุดท้าย เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่จะนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าต่าง ๆ ของโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองและการวิเคราะห์กลุ่มพหุค่าสถิติที่นำเสนอ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสถิติ bartlett's test of sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Mayer-Olkin

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังแสดงใน

ตาราง 37

ตาราง 37 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	186	17.7
หญิง	866	82.3
ชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	421	40.0
ปีที่ 2	177	16.8
ปีที่ 3	191	18.2
ปีที่ 4	147	14.0
ปีที่ 5	116	11.2
สาขาวิชาเอก		
ภาษาไทย	164	15.6
ภาษาอังกฤษ	173	16.4
สังคมศึกษา	156	14.8
คณิตศาสตร์	151	14.4
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	143	13.6
การศึกษารวมวัย	176	16.7
การศึกษาพิเศษ	89	8.5
รวม	1,052	100.0

จากตาราง 37 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 82.3 และเพศชายร้อยละ 17.7 และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 40) รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 (ร้อยละ 18.0, 16.8, 14.0, และ 11.2 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาเอก พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 16.5 และ 16.4) รองลงมา คือ สาขาวิชาเอกภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป (ร้อยละ 15.6, 14.7, 14.3 และ 14.0 ตามลำดับ) และการศึกษาพิเศษมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.5)

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 10 ตัวแปร เป็นตัวแปรแฝงภายใน คือ ทักษะทางปัญญา (INTELIGEN) ซึ่งสามารถศึกษาและสังเกตได้จาก 2 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHTINK) และความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK) และตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา (MODEL) สามารถศึกษาและสังเกตได้จาก 6 ตัวแปร คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT) การรับรู้ (BRAPER) การจัดระบบความคิดผู้สมอง (STEFJOIN) การประลองความคิด (TESTIDEA) พฤติกรรมการคิด (HABPRO) และการนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO) และตัวแปรลักษณะการคิด (THINK) สามารถศึกษาและสังเกตได้จาก 2 ตัวแปร คือ ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK)

1.2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในการนำเสนอค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ เป็นการนำเสนอตามตัวแปรแฝงดังนี้

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้

ประเด็น	\bar{X}	S.D.
กระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา (CONTEAMO)	4.06	.760
1. สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT)	3.96	.801
2. การรับรู้(BRAPER)	4.01	.554
2.1 การรับรู้ (percept)	3.97	.910
2.2 สุนทรียสนทนา(dialog)	4.08	.733
2.3 การฟังอย่างลึกซึ้ง (deep)	4.08	.733

ตาราง 38 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.
2.4 การเล่าเรื่อง (story)	4.11	.735
2.5 การบันทึกการเรียนรู้ (journal)	4.15	.678
2.6 การสวดมนต์ (prayer)	3.49	.942
2.7 การแผ่เมตตา (metta)	4.39	1.092
2.8 สมาธิ / การอธิษฐาน/ ละหมาด (prame)	3.85	.929
3.การจัดระบบความคิดสู่สมอง(STEFOIN)	4.20	.680
3.1 การเขียนผังมโนทัศน์ (mindmap)	4.17	.717
3.2 การวาดรูป/การปั้นดิน งานประดิษฐ์ (drawing)	4.23	.717
4.การทดลองความคิด (TESTIDEA)	4.08	.425
4.1 การทดลองความคิด(idea)	4.06	.549
4.2 การผ่อนคลายกระตือรือร้น (relax)	4.11	.490
5.พฤติกรรมความคิด (HABPRO)	4.09	.463
5.1 สติกับการเรียนรู้และการทำงาน (mindful)	4.10	.731
5.2 มีจิตอาสาและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม (volunte)	4.09	.717
6.การนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO)	4.07	.616
7. ทักษะทางปัญญา(INTELSKI)	4.13	.607
7.1 ความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์(CRITHINK)	4.04	.652
1) การใช้ความรู้ ความเข้าใจในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบ	3.99	.597
2) การใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบ	4.04	.639
3) การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบ	4.07	.686
4) การค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้	4.07	.686

ตาราง 38 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.
7.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา(PROTHINK)	4.21	.562
5) การใช้ความรู้ ความเข้าใจในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์	4.32	.608
6) การใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์	3.89	.524
7) การแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน	4.32	.556
8) ขั้นตอนการหาทางคลี่คลายปัญหา	4.32	.560
8. ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK)	7.74	1.211
8.1 คิดคล่อง (BT1)	7.40	1.504
8.2 คิดหลากหลาย (BT2)	8.08	1.121
8.3 คิดละเอียด (BT3)	7.80	1.333
8.4 คิดชัดเจน (BT4)	7.68	1.401
9. ลักษณะการคิดขั้นสูง(HITHINK)	7.62	.472
9.1 คิดอย่างมีเหตุผล (HT1)	7.64	.765
9.2 คิดถูกทาง (HT2)	7.37	.930
9.3 คิดกว้าง (HT3)	7.64	.765
9.4 คิดลึกซึ้ง (HT4)	7.72	.690
9.5 คิดไกล (HT5)	7.72	.690

จากตาราง 38 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังนี้

1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญา (INTELSKI) ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรวัดจากแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คะแนนมีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 5 พบว่าตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHINK) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.65$) และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.562$)

2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา (CONTEAMO) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06$, $SD. = 0.76$) ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ การจัดระบบความคิดสู่สมอง (STEFOIN) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.20$, $SD. = 0.68$) พฤติกรรมการคิด (HABPRO) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.09$, $SD. = 0.46$) การประลองความคิด (TESTIDEA) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.08$, $SD. = 0.42$) และการนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.07$, $SD. = 0.62$) สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT) การรับรู้ (BRAPER) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.96$, $SD. = 0.80$)

3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด (THINKSKI) มีคะแนนเฉลี่ย 69 คะแนน ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรวัดจากชุดกิจกรรมทักษะการคิด จำนวน 9 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน จาก 2 ตัวแปร คือ ลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) มีคะแนนเฉลี่ย 7.74 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) มีคะแนนเฉลี่ย 7.62 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) พบว่า ตัวลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน มีการกระจายของข้อมูลมากที่สุดรองลงมาคือลักษณะการคิดขั้นสูง ส่วนตัวแปรการประลองความคิดมีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ มีทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์อย่างไร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจำแนกตามสาขาวิชาเอกรวมทั้งการทดสอบว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีรายละเอียดดังตาราง 39

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 1,052)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	0.809***	-								
STEOFIN	0.541***	0.681**	-							
TESTIDEA	0.746***	0.846**	0.841**	-						
HABPRO	0.621***	0.785**	0.870**	0.945**	-					
APPRO	0.527***	0.649**	0.897**	0.757**	0.846**	-				
BATHINK	0.009	0.017	-0.002	0.010	0.009	-0.008	-			
HITHINK	0.003	0.001	-0.001	0.001	0.000	-0.012	0.263**	-		
CRITHINK	0.687**	0.808**	0.992**	0.931**	0.946**	0.930**	0.001	-0.008	-	
PROBTHINK	0.637**	0.795**	0.919**	0.962**	0.984**	0.858**	0.009	0.004	0.958**	
X	4.20	4.23	4.32	4.32	4.32	4.32	30.96	38.10	4.32	4.32
SD	0.49	0.62	0.57	0.54	0.56	0.57	4.84	2.36	0.50	0.55

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Meyer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 29 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 29 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 16 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ -.012 ถึง .992

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .958$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา

ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 2 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 13 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดระบบความคิดสู่สมอง ($r = .897$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับสื่อสิ่งเร้าจูงใจ ($r = .527$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำ ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .263$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำ ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($.6 < r < .8$) ทุกคู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหากับการจัดระบบความคิดสู่สมอง ($r = .992$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหากับสื่อสิ่งเร้าจูงใจ ($r = .637$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำ ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย (2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญา กับตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกภาษาไทย มีรายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 40

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร
สังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกภาษาไทย (n = 164)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.867**	-								
STEOFIN	.526**	.333**	-							
TESTIDEA	.635**	.597**	.636**	-						
HABPRO	.816**	.694**	.714**	.862**	-					
APPRO	.423**	.271**	.771**	.582**	.742**	-				
BATHINK	-.048	-.048	-.053	-.002	-.035	-.057	-			
HITHINK	-.022	-.023	-.002	-.031	-.011	-.025	.263**	-		
CRITHINK	.770**	.669**	.738**	.931**	.959**	.766**	-.046	-.041	-	
PROBTHINK	.530**	.452**	.747**	.926**	.866**	.740**	.002	.002	.903**	-
X	2.98	3.44	4.09	3.97	3.77	4.06	7.73	7.62	3.84	4.06
SD	.62	.35	.49	.45	.49	.51	1.22	.47	.42	.47
Bartlett's test of sphericity =			df =							p =.000
Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy =										.870

จากตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 29 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 29 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 16 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพัทธ์ตั้งแต่ -.057 ถึง.959

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพัทธ์อยู่ในระดับสูง (r =.903) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีก

ตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย

2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($.2 < r < .4$) จำนวน 2 คู่ ระดับปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 3 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 10 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับการรับรู้ ($r = .867$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับการรับ ($r = .271$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้ หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .263$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูง ($.4 < r < 1.0$) ทุกคู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ห้กับพฤติกรรมการคิด ($r = .959$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาห้กับการรับรู้ ($r = .452$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาห้กับตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีรายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 41

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร
สังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกภาษาอังกฤษ (n = 173)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.746**	-								
STEFOIN	.086	-.074								
TESTIDEA	.420**	.550**	.365**							
HABPRO	.189*	.355**	.170*	.712**	-					
APPRO	-.025	-.030	.699**	.493**	.338**	-				
BATHINK	.048	.015	.089	-.049	-.087	-.082	-			
HITHINK	-.010	-.028	.112	-.012	-.024	-.061	.264**	-		
CRITHINK	.370**	.435**	.520**	.856**	.728**	.722**	-.075	-.032	-	
PROBTHINK	.236**	.308**	.597**	.893**	.679**	.709**	-.048	-.004	.866**	-
X	3.11	3.46	4.06	4.04	3.66	4.07	7.71	7.62	3.89	4.10
SD	.37	.27	.46	.47	.46	.50	1.21	.47	.37	.46

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 41 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 23 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 23 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 11 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ -.087 ถึง .893

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .866$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีก

ตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 6 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < .8$) จำนวน 3 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับการรับรู้ ($r = .746$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การจัดระบบความคิดคู่สมมองกับพฤติกรรมความคิด ($r = .170$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .264$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 3 คู่ ระดับปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 3 คู่ ระดับสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 6 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหากับการประมวลผลความคิด ($r = .893$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหากับสื่อสิ่งเร้าจูงใจ ($r = .236$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาสังคมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกสังคมศึกษา มีรายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 42

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร
สังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกสังคัมศึกษา (n = 156)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.747**	-								
STEFOIN	.045	-.163*	-							
TESTIDEA	.503**	.675**	.296**	-						
HABPRO	.314**	.432**	.433**	.720**	-					
APPRO	.285**	.376**	.271**	.467**	.482**	-				
BATHINK	-.014	.008	.040	-.020	-.028	-.039	-			
HITHINK	-.020	.009	.019	-.008	.013	.029	.255**	-		
CRITHINK	-.240**	-.602**	.472**	-.342**	-.043	-.196*	-.031	.003	-	
PROBTHINK	-.225**	-.585**	.468**	-.325**	-.038	-.213**	-.028	.005	.994**	-
X	4.05	3.85	3.41	4.01	3.64	3.94	7.78	7.62	3.05	3.14
SD	.38	.42	.57	.40	.37	.39	1.21	.48	1.12	1.21

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Meyer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 42 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 26 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 24 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 2 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 19 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 26 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ -.602 ถึง.994

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .994$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัว

หนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($.2 < r < .4$) จำนวน 5 คู่ และปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 5 คู่ สูงสุด ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 2 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับการรับรู้ ($r = .747$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การรับรู้กับการจัดระบบความคิดคู่สมอง ($r = -.163$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรส่วนใหญ่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดต่ำด้วย ยกเว้นการรับรู้กับการจัดระบบความคิดคู่สมอง ($r = -.163$) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดต่ำลง 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .255$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพัธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 5 คู่ ระดับต่ำ ($.4 < r < .6$) จำนวน 4 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรับรู้ ($r = -.602$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการนำไปประยุกต์ใช้ ($r = -.193$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรส่วนใหญ่มีทิศทางตรงกันข้ามกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นลบ) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดต่ำลง หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมียขนาดสูงขึ้น 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญา กับตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ มีรายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 43

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกคณิตศาสตร์ (n = 151)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.452**	-								
STEOFIN	.085	.286**	-							
TESTIDEA	.469**	.771**	.172*	-						
HABPRO	.210**	.563**	.600**	.564**	-					
APPRO	-.226**	.215**	.177*	.112	.107	-				
BATHINK	.075	.095	.017	.106	.113	-.047	-			
HITHINK	.036	.045	-.003	.038	.005	-.019	.266	-		
CRITHINK	-.489**	-.345**	-.499**	-.383**	-.409**	.086	-.014	.011	-	
PROBTHINK	-.401**	-.258**	-.488**	-.257**	-.404**	.105	-.068	-.011	.867**	-

ตาราง (ต่อ)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
X	4.01	3.93	3.85	3.79	3.76	3.88	7.75	7.62	3.96	4.05
SD	.43	.29	.61	.39	.49	.49	1.21	.48	.35	.46

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 43 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 24 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 22 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 21 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 13 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ $-.489$ ถึง $.867$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .867$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 6 คู่ ปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 5 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การรับรู้กับการจัดระบบความคิดสู่สมอง ($r = .600$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ คือ การจัดระบบความคิดสู่สมองกับการประมวลความคิด ($r = .172$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรส่วนใหญ่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .266$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ($.2 < r < .6$) ทุกคู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การจัดระบบความคิดสู่สมองกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ($r = -.499$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์

ต่ำสุด คือ การรับรู้กับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r = -.258$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นลบ) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำลง หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงขึ้น 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาในตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีรายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 44

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ($n = 143$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.767**	-								
STEOFIN	.694**	.880**	-							
TESTIDEA	.635**	.665**	.653**	-						
HABPRO	.768**	.898**	.948**	.717**	-					
APPRO	.346**	.536**	.280**	.103	.273**	-				
BATHINK	.101	.073	.050	.034	.015	.056	-			
HITHINK	.033	.013	-.009	-.008	.005	.041	.264**	-		
CRITHINK	.315**	.476**	.222**	.396**	.291**	.559**	-.014	.018	-	
PROBTHINK	.297**	.406**	.180*	.351**	.248**	.496**	.003	.012	.968**	-
X	4.71	4.40	4.74	4.30	4.63	3.49	7.75	7.63	4.36	4.43
SD	.29	.34	.40	.26	.37	.77	1.22	.47	.48	.54

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 28 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 27 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 1 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 17 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ -.014 ถึง .968

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .968$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($.2 < r < .4$) จำนวน 3 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 14 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การจัดระบบความคิด สุ่มองกับพฤติกรรมความคิด ($r = .948$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับสื่อสิ่งเร้าเชิงใจ ($r = .273$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .264$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงค่อนข้างสูง ($.2 < r < .6$) ทุกคู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ($r = .559$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสามารถ

ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสื่อสิ่งเร้าสูงใจ ($r = .180$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาเกี่ยวกับตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอก การศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียดแสดงได้ดังตาราง 45

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกการศึกษาปฐมวัย ($n = 176$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.805**	-								
STEOFIN	.451**	.466**	-							
TESTIDEA	.656**	.845**	.589**	-						
HABPRO	.654**	.687**	.916**	.736**	-					
APPRO	.334**	.338**	.943**	.500**	.806**	-				
BATHINK	.020	-.020	.026	.026	.042	.051	-			
HITHINK	.010	-.005	.004	.002	.010	-.010	.267**	-		
CRITHINK	.794**	.590**	.256**	.475**	.493**	.194**	-.010	-.019	-	
PROBTHINK	.943**	.805**	.286**	.648**	.557**	.163*	.016	-.005	.825**	-
X	4.69	4.42	4.79	4.29	4.78	4.55	7.74	7.62	4.44	4.75
SD	.31	.23	.36	.30	.35	.35	1.21	.47	.32	.37

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 45 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 29 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 28 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 1 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 16 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ -.020 ถึง .943

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาคือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .825$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 2 คู่ ปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 2 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 9 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การจัดระบบความคิดผู้สมองกับการนำไปประยุกต์ใช้ ($r = .943$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับการนำไปประยุกต์ใช้ ($r = .334$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .267$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีความต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 2 คู่ ระดับปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 2 คู่ ระดับสูง ($.6 < r < .8$) จำนวน 9 คู่

ทุกคู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r=.943$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r=.163$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาในตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ของกลุ่มสาขาวิชาเอกการศึกษาศึกษาพิเศษ มีรายละเอียดแสดงได้ดังตาราง 46

ตาราง 46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ กลุ่มสาขาเอกการศึกษาศึกษาพิเศษ ($n = 89$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STIMOT	-									
BRAPER	.846**	-								
STEFON	.766**	.741**	-							
TESTIDEA	.404**	.342**	.551**	-						
HABPRO	.791**	.719**	.852**	.722**	-					
APPRO	.583**	.512**	.845**	.710**	.874**	-				
BATHINK	-.109	-.016	-.083	-.104	-.084	-.034	-			
HITHINK	.010	.007	-.044	-.044	-.007	-.020	.259**	-		
CRITHINK	.872**	.845**	.753**	.535**	.790**	.589**	-.078	.009	-	
PROBTHINK	.913**	.853**	.640**	.309**	.678**	.352**	-.099	-.017	.864**	-
X	4.64	4.25	4.66	4.32	4.71	4.68	7.74	7.62	4.38	4.71
SD	.31	.42	.40	.37	.40	.45	1.22	.47	.39	.40

Bartlett's test of sphericity = df = p = .000

Kaiser-Mayer-Olkin of sampling adequacy = .870

จากตาราง 46 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 10 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 29 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 29 คู่ และมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 16 คู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกจำนวน 29 คู่ มีขนาดของความสัมพัทธ์ตั้งแต่ -.109 ถึง .913

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญาประกอบด้วยตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวมีขนาดของความสัมพัทธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .864$) โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.2 < r < .4$) จำนวน 1 คู่ ปานกลาง ($.4 < r < .6$) จำนวน 3 คู่ และค่อนข้างสูง ($.6 < r < 1.0$) จำนวน 11 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับการรับรู้ ($r = .846$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การรับรู้กับการประลองความคิด ($r = .342$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 3) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรลักษณะการคิดขั้นพื้นฐาน (BATHINK) และลักษณะการคิดขั้นสูง (HITHINK) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .259$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝงต่างกัน โดยแยกพิจารณาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้มีขนาดของความสัมพัทธ์อยู่ในระดับต่ำ ($.4 < r < .6$) จำนวน 2 คู่ ค่อนข้างสูง ($.6 < r < .8$) จำนวน 13 คู่ โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์

สูงสุด คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจกับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r = .913$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การประลองความคิดกับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r = .309$) และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายเป็นบวก) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มนี้หากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดสูงด้วย หรือหากตัวแปรตัวหนึ่งมีขนาดต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีขนาดต่ำด้วย 2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาในตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับลักษณะการคิด พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทักษะทางปัญญาของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาเอก

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางปัญญาของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเอก การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของทักษะทางปัญญาในทุกสาขาวิชาเอก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างภายหลัง (Post Hoc analysis) ของค่าเฉลี่ยทักษะทางปัญญา ระหว่างสาขาวิชาเอก โดยใช้สถิติ LSD

2.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางปัญญาของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเอก มีรายละเอียด ดังตาราง 47

ตาราง 47 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางปัญญาของจำแนกตามสาขาวิชาเอก

สาขาวิชาเอก	N	\bar{X}	SD	MIN	MAX
ภาษาไทย	164	3.95	.43	3.15	4.89
ภาษาอังกฤษ	173	3.99	.40	3.19	4.79
สังคมศึกษา	156	3.09	1.16	1.50	4.89
คณิตศาสตร์	151	4.00	.39	3.24	4.79
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	143	4.39	.51	3.24	5.00
การศึกษารวมวัย	176	4.59	.33	3.85	5.00
การศึกษาพิเศษ	89	4.54	.38	3.79	5.00
รวม	1052	4.06	.75	1.50	5.00

จากตาราง 47 ผลการวิเคราะห์พบว่า ทักษะทางปัญญาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาเอก พบว่า ทักษะทางปัญญาของสาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับสูงสุด ($X = 4.59, SD = .33$) ในขณะที่สาขาวิชาเอกสังคมศึกษาเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.09, SD = 1.16$)

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของทักษะทางปัญญาในทุกสาขาวิชาเอก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) มีรายละเอียดดังตาราง 48

ตาราง 48 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะทางปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่อยู่ในสาขาวิชาเอกที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	235.350	6	39.225	113.985**
ภายในกลุ่ม	359.611	1045	.344	
รวม	594.961	1051		

** $p < .01$

จากตาราง 48 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะทางปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ทั่วไป การศึกษาปฐมวัย และการศึกษาพิเศษมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จึงทำการทดสอบภายหลัง (Post Hoc analysis)

โดยใช้สถิติ LSD ผลการทดสอบมีรายละเอียดดังตาราง 49

ตาราง 49 ผลการทดสอบความแตกต่างภายหลังของค่าเฉลี่ยทักษะทางปัญญาระหว่างสาขาวิชาเอก

สาขาวิชาเอก	\bar{X}	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สังคมศึกษา	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์ทั่วไป	การศึกษาระดับมัธยม	การศึกษาพิเศษ
ภาษาไทย	3.95	-	-	-	-	-	-	-
ภาษาอังกฤษ	3.99	3.13**	-	-	-	-	-	-
สังคมศึกษา	3.09	-68.49**	-71.62**	-	-	-	-	-
คณิตศาสตร์	4.00	4.17	1.04	72.66**	-	-	-	-
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	4.39	35.36**	32.23**	103.85**	31.19**	-	-	-
การศึกษาระดับมัธยม	4.59	51.48**	48.35**	119.97**	47.31**	16.1**	-	-
การศึกษาพิเศษ	4.54	47.24**	44.11**	115.73**	43.07**	11.88	-4.2	-

** p < .01

จากตาราง 49 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของทักษะทางปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกคู่ ยกเว้นสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปและสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สาขาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

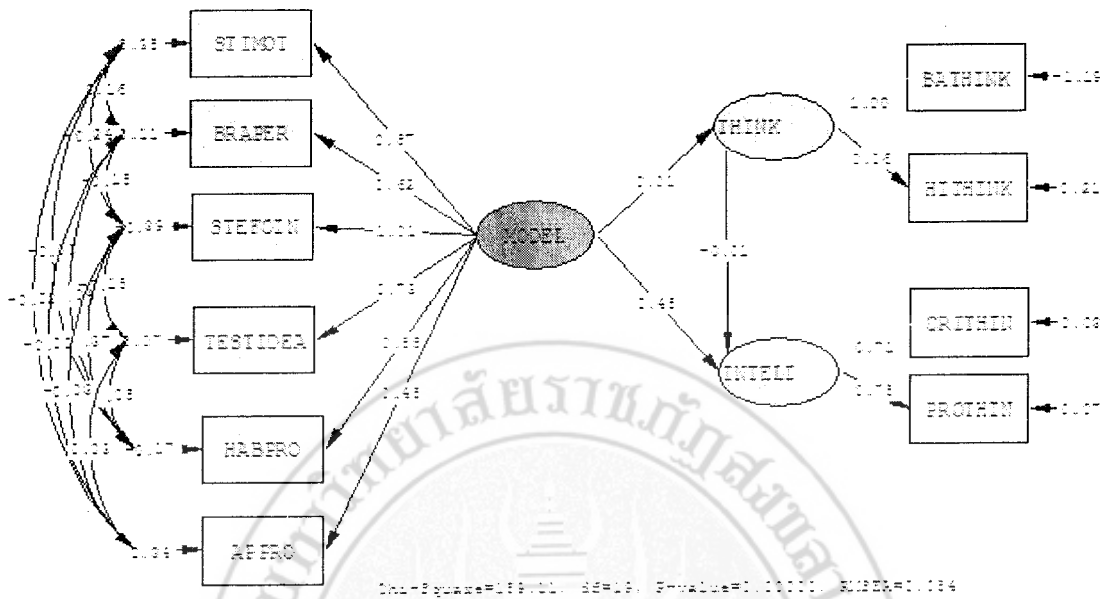
การวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญา โดยมีตัวแปรแฝงภายใน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHTINK) และความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK) ตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 10 ตัวแปร สมมติฐานในการทดสอบ คือ เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมตามโมเดลสมมติฐานที่สร้างจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่ากับ เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือ $H_0 = E=S$

ในการนำเสนอค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยใช้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เนื่องจากการวัดตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทักษะทางปัญญา มาตรฐานวัดมีความแตกต่างกัน 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มแรก ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา 6 คือ สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT) การรับรู้ (BRAPER) การจัดระบบความคิดคู่สมอง (STEFION) การประลองความคิด (TESTIDEA) พฤติกรรมการคิด (HABPRO) และการนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO) และตัวแปรแฝงภายใน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHINK) และความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK) วัดด้วยแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ คะแนนมีค่าตั้งแต่ 1-5 กลุ่มที่สอง ตัวแปรแฝงภายใน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHINK) และความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK) วัดด้วยชุดกิจกรรมลักษณะการคิด 9 กิจกรรม มีคะแนนแต่ละกิจกรรมตั้งแต่ 0-10 ทำให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ที่มีต่อทักษะทางปัญญา หรืออิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายในและสามารถเปรียบเทียบกันได้ ผู้วิจัยจึงนำเสนอค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) และอิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรภายนอกแฝงไปตัวแปรภายในแฝง (structural regression) ด้วยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานและค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุมาตรฐาน

ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์โมเดลโดยกำหนดว่าความคลาดเคลื่อนในการวัดไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 459.427 ที่ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 18 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.00 ดัชนีราคาของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.159 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (largest standardized residuals) เท่ากับ 1.18

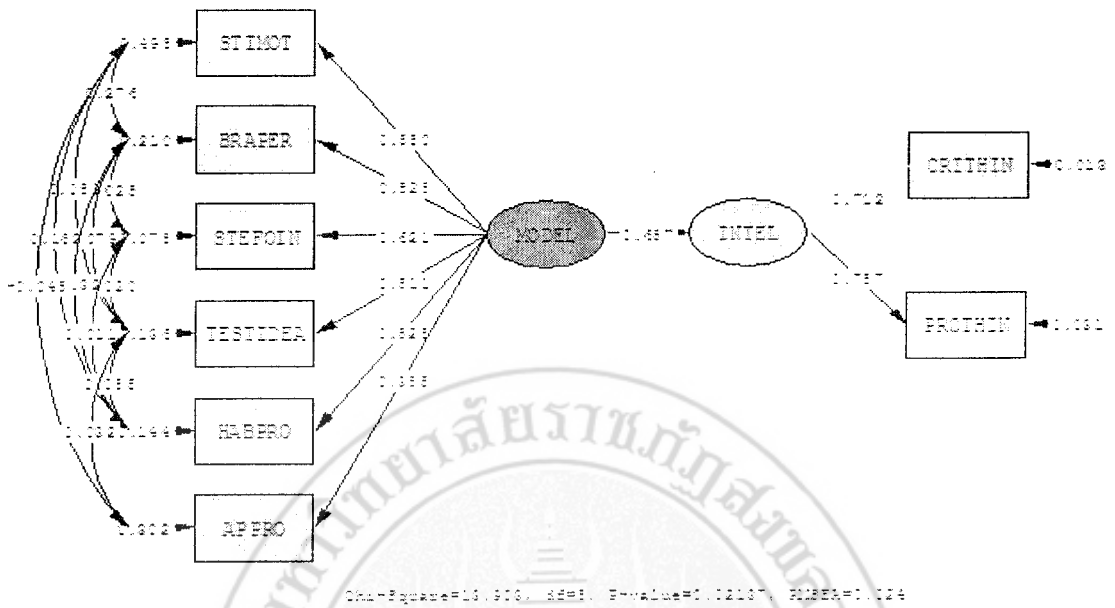
ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทักษะทางปัญญา โดยพิจารณาจากดัชนีปรับรูปแบบ (modification indices) ซึ่งยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ผลการปรับโมเดล พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพที่

ภาพ 43 โมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยตามสมมติฐานที่ปรับแก้

จากการทดสอบโมเดลสมมติฐานพบว่า โมเดลการวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ เนื่องจากการตรวจสอบความสัมพันธ์และความสัมพันธ์ร่วมของตัวแปรลักษณะการคิด พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์และไม่ส่งผลกับตัวแปรทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลใหม่ เมื่อทำการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์โมเดลโดยกำหนดว่าความคลาดเคลื่อนในการวัด ไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 459.43 ที่ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 18 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.00 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.159 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (largest standardized residuals) เท่ากับ .247

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดังแสดงในภาพ 44

ภาพ 45 โมเดลเชิงสาเหตุทักษะทางปัญญาตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สำหรับผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดังตาราง 50

ตาราง 50 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ค่าสถิติ

ไค-สแควร์ = 13.903 , df = 8 , p = 0.02137 , GFI = 0.98 , RMR = 0.024

ขนาดของอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปตัวแปรผล

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล	SKILL		
		อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
MODELTEA	INTEL	.66	-	.66

ตาราง 50 (ต่อ)

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

	ตัวแปร	MODEL	INTEL
MODEL		1.00	
INTEL		.65	1.00

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรแฝง ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน (SE _b)	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมาตรฐาน (standardized solution)	ความเที่ยง (R ²)
Contemplative Teaching Model (CONTEAMO)				
STIMOT	.580**	.498	.672	.623
BRAPER	.528**	.210	.645	.698
STEFON	.621**	.078	.928	.861
TESTIDEA	.511**	.017	.698	.648
HABPRO	.526**	.136	.825	.681
APPRO	.385**	.018	.547	.700
Intelligent Skill (INTELSKI)				
CRITHINK	.712**	.013	.987	.975
PROBTHINK	.787**	.031	.976	.952

** p < .01

ตาราง 50 (ต่อ)

ไค-สแควร์ = 13.903 , df = 8 , p = .02137 , GFI = .98 , RMR = .024

ขนาดของอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปตัวแปรผล

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล	SKILL		
		อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
MODELTEA	INTEL	.66	-	.66

จากตาราง 50 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 13.903 ที่ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 8 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .02137 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .97 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .024 และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (13.903/8) เท่ากับ 1.7385 จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่า p มีค่ามากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน ค่า GFI และ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่า RMR มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์มีค่าน้อยกว่า 2 รวมทั้งค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (largest standardized residuals) เท่ากับ .019 จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรทักษะทางปัญญา พบว่าตัวแปรทักษะทางปัญญา (INTEL) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษา (MODEL) ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดของอิทธิพลเท่ากับ .66

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการ โครงสร้างตัวแปรแฝงภายในทักษะทางปัญญา พบว่า มีค่าเท่ากับ .65 หรือตัวแปรใน โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทักษะทางปัญญาได้ร้อยละ 65

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r > .66$) โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงมีทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) แสดงว่า ถ้าขนาดของปัจจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่ สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT) การรับรู้ (BRAPER) การจัดระบบความคิดผู้สมอง (STEFION) การประลองความคิด (TESTIDEA) พฤติกรรมการคิด (HABPRO) และการนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO) สูงจะทำให้ขนาดของทักษะทางปัญญาสูงด้วย หรือถ้าขนาดของปัจจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาดำจะทำให้ขนาดของทักษะทางปัญญาดำด้วย

เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรทั้ง 8 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยแยกพิจารณาตามตัวแปรแฝงได้ดังนี้

1) ตัวแปรแฝงทักษะทางปัญญา (INTEL) ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHTNK) และตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหา (PROBTHINK)

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ .976 ตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHINK) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน =.987 ตามลำดับ)

2) ตัวแปรแฝงภายนอกเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา (MODEL) ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การจัดระบบความคิดผู้สมอง (STEFION) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .926 พฤติกรรมการคิด (HABPRO) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .825 การประลองความคิด (TESTIDEA) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .698 สื่อสิ่งเร้าจูงใจ (STIMOT) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .672 การรับรู้ (BRAPER) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .645 การนำไปประยุกต์ใช้ (APPRO) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ.547 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเที่ยงของการวัดตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (CRITHINK) ความเที่ยงเท่ากับ .975 รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา (PROTHINK) ความเที่ยงเท่ากับ.952 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ในการวิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ปรากฏดังตาราง 51

ตาราง 51 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ก่อนเรียนกับหลังเรียน

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์						
1	ข้าพเจ้ามีความขัดแย้งที่ทำให้สับสน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกรอบอ้างอิงเดิม	3.72	0.49	4.23	0.57	4.42*
2	ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกที่รุนแรง เช่น โกรธ หวาดกลัว รู้สึกผิด อับอาย	3.69	0.43	4.07	0.38	5.58*
3	ข้าพเจ้าได้สำรวจตนเอง	3.46	0.54	3.98	0.60	5.89*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
4	ข้าพเจ้าใคร่ครวญและประเมินข้อสรุปเดิม ของตนอย่างมีวิจารณญาณ	3.51	0.66	3.91	0.44	5.78*
5	ข้าพเจ้าตระหนักว่าความไม่พึงพอใจหรือ ทุกข์ของตน สามารถทำให้เกิด กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงได้	3.50	0.51	4.13	0.45	6.94*
6	ข้าพเจ้าสำรวจบทบาท ความสัมพันธ์และ การกระทำต่าง ๆ ใหม่	3.49	0.40	3.85	0.61	4.17*
7	ข้าพเจ้ามีการวางแผนและแนวทาง การปฏิบัติงานต่าง ๆ	3.69	0.42	4.15	0.55	5.87*
8	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้และทักษะเพื่อให้ สามารถทำตามแผนได้	3.75	0.38	4.22	0.48	6.51*
9	ข้าพเจ้าสะสมสมรรถนะและความมั่นใจใน บทบาทและความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ ของตน	3.61	0.53	4.33	0.56	6.80*
10	ข้าพเจ้าสามารถในการจำแนกแยกแยะ องค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้	3.54	0.37	4.02	0.58	5.36*
11	ข้าพเจ้าหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างองค์ประกอบได้	3.37	0.59	3.85	0.48	6.18*
12	ข้าพเจ้ามีความช่างสังเกต	3.35	0.34	3.91	0.47	5.26*
13	ข้าพเจ้ามีความช่างสงสัย ช่างซักถาม	3.41	0.36	3.97	0.54	6.75*
14	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการตีความ	3.64	0.41	4.07	0.63	5.30*
15	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการหา ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล	3.52	0.56	3.93	0.46	4.38*
16	ข้าพเจ้ากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการวิเคราะห์ได้	3.57	0.42	4.16	0.54	5.56*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
17	ข้าพเจ้าแยกแยะและแจกแจงรายละเอียด ส่วนประกอบของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ได้	3.49	0.47	3.94	0.34	6.71*
18	ข้าพเจ้าตรวจสอบและจัดโครงสร้างหรือ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบใหญ่ และองค์ประกอบย่อยได้	3.35	0.63	3.87	0.42	5.86*
19	ข้าพเจ้าใช้การคิดวิเคราะห์ในการช่วยให้ รู้ข้อเท็จจริง	3.30	0.54	3.96	0.56	5.72*
20	ข้าพเจ้าพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต อย่างต่อเนื่อง	3.49	0.49	4.01	0.71	6.63*
21	ข้าพเจ้าหาเหตุผลที่สมเหตุสมผล เพื่อช่วย ประมาณการความน่าจะเป็น	3.56	0.43	4.09	0.54	6.55*
22	ข้าพเจ้าสามารถพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์สังคมได้	3.45	0.42	3.94	0.61	5.20*
23	ข้าพเจ้ารู้จักคิดอย่างมีเหตุผล	3.52	0.33	4.11	0.52	5.40*
24	ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความกระตือรือร้น	3.57	0.42	4.25	0.48	6.86*
25	ข้าพเจ้าเป็นผู้รู้ใฝ่เรียน	3.47	0.38	4.34	0.54	7.46*
26	ข้าพเจ้าสนใจสิ่งรอบด้าน	3.36	0.47	4.02	0.58	6.54*
27	ข้าพเจ้าคิดอย่างมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ และ มีการให้เหตุผล	3.54	0.53	4.16	0.60	6.33*
28	อาจารย์ผู้สอนได้ใช้วิธีประเมินผลข้าพเจ้า หลายวิธีและต่อเนื่องระยะยาว	3.49	0.35	4.04	0.57	5.94*
29	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน ความเข้าใจภาษา	3.56	0.39	4.14	0.64	6.31*
30	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน การคำนวณ	3.46	0.40	3.96	0.54	4.49*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
31	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน ความจำ	3.59	0.44	3.94	0.59	5.60*
32	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน การให้เหตุผล	3.44	0.49	4.19	0.64	5.75*
33	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน มิติสัมพันธ์	3.31	0.40	4.29	0.74	6.53*
34	ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้โดยปราศจากสิ่ง ควบคุมหรือบังคับจากภายนอก เช่น รางวัล การถูกตำหนิ หรือการลงโทษ	3.52	0.51	4.32	0.68	7.87*
35	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้แบบร่วมมือกับเพื่อนหรือ บุคคลอื่น	3.54	0.42	4.28	0.50	6.54*
36	ข้าพเจ้ามีเจตคติในเชิงบวกต่อตนเอง	3.67	0.46	4.45	0.61	7.58*
37	ข้าพเจ้ามีข้อมูลเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมใน การเรียนรู้	3.51	0.49	4.22	0.58	6.47*
38	ข้าพเจ้ามีการวางแผนการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์	3.46	0.59	4.10	0.64	5.44*
39	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและ ความสำเร็จที่ผ่านมา	3.52	0.46	4.36	0.55	6.28*
40	ข้าพเจ้าสามารถประเมินตนเองและเข้าใจ ศักยภาพของตน	3.68	0.30	4.23	0.59	6.20*
ความสามารถในการแก้ปัญหา						
41	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และพัฒนาให้สามารถ ควบคุมและนำตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาใคร	3.41	0.56	4.02	0.59	5.14*
42	ข้าพเจ้ามีอิสระเป็นผู้นำตนเองได้	3.55	0.64	4.13	0.41	5.92*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
43	ข้าพเจ้าแสวงหาประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นตามอายุและวุฒิภาวะ	3.63	0.31	4.27	0.53	6.55*
44	ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้จนทำให้สามารถรองรับการเรียนรู้ใหม่ๆเพิ่มขึ้นได้อย่างดี	3.47	0.51	4.12	0.68	5.43*
45	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน การรับรู้	3.54	0.48	4.09	0.67	5.26*
46	ข้าพเจ้าสามารถตั้งคำถามและใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณต่อความถูกต้องของเนื้อหาที่ได้เรียนรู้	3.63	0.46	4.18	0.56	4.32*
47	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาให้เข้าใจและยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง ทั้งด้านบวกและด้านลบ	3.58	0.59	4.04	0.61	5.83*
48	ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้อย่างอิสระ	3.66	0.62	4.15	0.58	5.71*
49	ข้าพเจ้าปฏิเสธที่จะเห็นด้วยหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้	3.51	0.42	4.29	0.40	6.86*
50	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการเลือกแหล่งที่เหมาะสมในการเรียนรู้หรือแสวงหาบุคคลและแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมโดยไม่ต้องเรียนรู้อะไรเอง	3.54	0.39	4.23	0.54	6.89*
51	ข้าพเจ้าสร้างกรอบแนวคิดได้ชัดเจนอย่างอิสระ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแนวคิดอย่างมีเหตุผล	3.48	0.34	4.37	0.46	7.47*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
53	ข้าพเจ้าชอบสิ่งที่ยุ่งยากสับสน	3.36	0.47	3.85	0.53	4.45*
54	ข้าพเจ้าแสวงหาข้อมูลที่ต้องการและ ครอบคลุมมากที่สุด	3.43	0.59	4.03	0.62	5.36*
55	ข้าพเจ้าเป็นอิสระจากการถูกบีบบังคับ และการบิดเบือนความจริงที่เกิดจากการ หลอกลวงตนเอง	3.52	0.45	4.06	0.59	5.25*
56	ข้าพเจ้าสามารถใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ ถึงสมมติฐานหรือกรอบคิดเบื้องหลังและ ผลกระทบของทัศนะนั้น ๆ ได้	3.56	0.30	4.10	0.49	5.86*
57	ข้าพเจ้ามีโอกาสดังต่อไปนี้เท่าเทียมกันในการ ที่จะตั้งคำถามโต้แย้ง คัดค้าน ทำทนาย และใคร่ครวญ และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นทำ เช่นเดียวกันกับความคิดของตนเองได้	3.41	0.46	4.24	0.51	6.55*
58	ข้าพเจ้าสามารถยอมรับข้อตกลงร่วมที่ เกิดจากการตรวจสอบข้อมูลความเป็น จริง และการใช้เหตุผลร่วมกัน ว่าเป็น ข้อสรุปที่ถูกต้องได้	3.47	0.65	4.09	0.47	5.42*
59	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการจัดแบ่ง เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.44	0.59	4.36	0.68	7.35*
60	ข้าพเจ้ามีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็น ผู้กระตือรือร้นในการเรียนรู้	3.36	0.71	4.42	0.56	7.18*
61	ข้าพเจ้ามีความเต็มใจเรียนในสิ่งที่ยาก หากเป็นเรื่องที่สนใจ	3.62	0.48	4.28	0.55	6.59*
62	ข้าพเจ้าชื่นชมบุคคลที่ค้นคว้าหาความรู้ อยู่เสมอ	3.78	0.54	4.45	0.42	6.53*
63	ข้าพเจ้ากลัวความเสี่ยงกล้าลอง	3.41	0.60	4.22	0.71	7.16*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
64	ข้าพเจ้าสามารถคิดวิธีการเรียนในเรื่อง หนึ่งๆ ได้หลายวิธี	3.49	0.52	4.11	0.64	5.88*
65	ข้าพเจ้ามองตนเองว่า เป็นผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิต ขอบคิดถึงอนาคต เห็นปัญหาว่าเป็น สิ่งท้าทาย และไม่ใช่เครื่องหมายจะให้ หยุดทำ	3.58	0.54	4.03	0.68	4.82*
66	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการใช้ทักษะ การเรียนรู้ในการแก้ปัญหา	3.47	0.62	3.92	0.56	3.41*
67	ข้าพเจ้าคิดว่าการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ ท้าทาย	3.67	0.43	4.21	0.57	6.36*
68	ข้าพเจ้าพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจ พิเคราะห์ ถึงสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของ เรื่องราวสิ่งต่างๆ ที่คอยก่อกวนสร้าง ความรำคาญ ความยุ่งยากสับสน และ ความวิตกกังวล	3.44	0.53	4.19	0.63	5.35*
69	ข้าพเจ้าพยายามหาทางจัดภาวะความไม่ สมดุลที่เกิดขึ้นให้กลับสู่ภาวะสมดุล	3.46	0.68	4.08	0.62	5.97*
70	ข้าพเจ้ามองเห็นความสัมพันธ์และ เชื่อมโยงสู่ปัญหาอื่นได้	3.40	0.57	4.17	0.73	5.84*
71	ข้าพเจ้ารวบรวมข้อเท็จจริงประกอบ การพิจารณาหาวิธีการแก้ปัญหา	3.46	0.48	3.96	0.49	4.82*
72	ข้าพเจ้าเลือกวิธีการแก้ปัญหาและ ประเมินประสิทธิภาพ	3.52	0.59	4.20	0.39	5.32*

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
73	ข้าพเจ้ายอมรับสถานการณ์และวิเคราะห์ หาสาเหตุ	3.47	0.63	3.98	0.44	4.27*
74	ข้าพเจ้าจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการยึดติดกับ วิธีการแก้ปัญหาที่ตายตัว	3.36	0.65	4.15	0.73	5.93*
75	ข้าพเจ้ามองทางแก้ปัญหาเพียงวิธีเดียวที่ ชัดเจน และคิดว่าทางเลือกอื่นๆ เป็น ทางเลือกที่ทำให้เสียเวลา หรือสร้าง ความสับสน	3.34	0.43	4.12	0.52	5.64*
76	ข้าพเจ้ามีความสนใจในการคิดหาทาง เลือกอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาจึงเป็นเรื่องที่ทำ ได้ยาก	3.54	0.58	4.20	0.47	6.16*
77	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการพัฒนา แผนการทำงานของตนเอง	3.44	0.69	4.15	0.53	5.47*
78	ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วยตนเอง	3.54	0.46	4.20	0.54	6.92*
79	ข้าพเจ้าได้ใช้ความจริง ความรักความ เมตตา ความประพฤติกว้าง ความสงบสุข เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์	3.62	0.35	4.43	0.47	6.95*
80	ข้าพเจ้ามีทัศนะว่างานสอนเป็นงานที่มี คุณค่า	3.65	0.39	4.32	0.52	7.26*

จากตาราง 51 แสดงว่าทักษะทางปัญญา ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นความพึงพอใจของนักศึกษามที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ค่าสถิติที่นำเสนอ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และส่วนที่สอง เป็นนำเสนอความประทับใจและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้

6.1 ความพึงพอใจของนักศึกษามที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นความพึงพอใจของนักศึกษามที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ค่าสถิติที่นำเสนอ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และส่วนที่สอง เป็นนำเสนอความประทับใจและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้

ตาราง 52 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ข้อ	รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การปฐมนิเทศ				
1	การชี้แจงแนวการสอน	3.62	0.54	มาก
2	ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์	3.78	0.65	มาก
3	การมอบหมายงาน	3.67	0.55	มาก
4	การประเมินผล	3.65	0.51	มาก
5	การชี้แจงเกี่ยวกับชุดสื่อประสมจิตตปัญญาศึกษา	3.71	0.45	มาก
สื่อสิ่งเร้าใจ				
6	กิจกรรม Who am I	3.88	0.68	มาก
7	กิจกรรม ฟังฟังฟังพา	3.76	0.57	มาก
8	กิจกรรม ภาพ โคนใจ	3.90	0.70	มาก
9	กิจกรรม ผ่อนพักตระหนักรู้	3.94	0.62	มาก
10	กิจกรรม การคิดอย่างใคร่ครวญ	3.82	0.42	มาก
11	กิจกรรม อ่าหนี่	3.71	0.54	มาก
12	กิจกรรม คำถามของพ่อ	3.84	0.42	มาก
13	กิจกรรม คิม ฟุค	3.99	0.56	มาก
14	กิจกรรม LOVE 2008	3.89	0.88	มาก
15	กิจกรรม Get Up	3.72	0.73	มาก
16	กิจกรรม หินอ่อน	3.67	0.53	มาก
17	กิจกรรม Cookies	3.71	0.76	มาก
การรับรู้				
18	การรับรู้	3.74	0.60	มาก
19	สุนทรียสนทนา	3.84	0.55	มาก
20	การฟังอย่างลึกซึ้ง	3.88	0.67	มาก
21	การเล่าเรื่อง	3.87	0.42	มาก

ตาราง 52 (ต่อ)

ข้อ	รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
22	การบันทึกการเรียนรู้	3.75	0.71	มาก
23	การสวมมนต์	3.61	0.62	มาก
24	การแผ่เมตตา	3.78	0.55	มาก
25	สมาธิ / การอธิษฐาน/ละหมาด	3.73	0.67	มาก
การจัดระบบความคิดผู้สมอง				
26	การเขียนผังมโนทัศน์	3.65	0.69	มาก
27	การวาดรูป/การปั้นดิน งานประดิษฐ์	3.80	0.84	มาก
การทดลองความคิด				
28	การทดลองความคิด	3.77	0.71	มาก
29	การผ่อนพักตระหนักรู้	3.80	0.65	มาก
พฤติกรรมการศึกษา				
30	สติกับการเรียนรู้และการทำงาน	3.71	0.59	มาก
31	มีจิตอาสา	3.82	0.44	มาก
32	การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม	3.87	0.58	มาก
การนำไปประยุกต์ใช้				
33	เปลี่ยนแรงจูงใจ โดยการลดกิเลส และค้นพบความต้องการทางจิตวิญญาณของตนเอง	3.86	0.65	มาก
34	บ่มเพาะปัญญาทางอารมณ์ให้องงาม โดยการเยียวยาจิตใจจากความกลัวและความโกรธ และเรียนรู้ที่จะรัก	3.81	0.53	มาก
35	ปฏิบัติชอบ การทำดีจะทำให้รู้สึกดี	3.84	0.47	มาก
36	มีจิตใจสงบ ตั้งมั่น	3.72	0.44	มาก
37	เปิดดวงตาแห่งจิตวิญญาณ ทำให้สามารถตระหนักชัดถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสรรพสิ่ง	3.76	0.56	มาก

ตาราง 52 (ต่อ)

ข้อ	รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
38	บ่มเพาะความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อพัฒนาปัญญาและความเข้าใจชีวิต	3.71	0.59	มาก
39	เผยจิตวิญญาณสู่การกระทำ โดยเอื้อเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น และทำงานบริการสาธารณะอย่างมีความสุข	3.85	0.43	มาก
40	ความพึงพอใจโดยภาพที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา	3.77	0.58	มาก
	รวม	3.78	0.59	มาก

จากตาราง 52 แสดงว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.59 โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กิจกรรมคิม ฟุค ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การสวดมนต์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากความประทับใจและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่านักศึกษามีความประทับใจที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้

6.2 ความประทับใจและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากความประทับใจและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา พบว่า นักศึกษามีความประทับใจที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้

6.2.1 กิจกรรม Who am I

“...กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผมระลึกถึงอดีตที่ผ่านมาว่าตนเคยทำความดีกับผู้ใดบ้างที่เป็นเหตุการณ์น่าจดจำ และมีเหตุการณ์ใดบ้างที่เคยกระทำผิดพลาดสอนให้เป็นบทเรียน ที่จะไม่กลับไปกระทำเช่นนั้นอีก ด้วยการแสดงความกล้าออกมาจับปากกาหน้าชั้นแล้วระบายเรื่องราวที่ตนเคยประสบผ่านมาอย่างมีความกล้าหาญ โดยไม่ต้องบังคับจิตใจในการระบายเรื่องดังกล่าว...”

6.2.2 กิจกรรม ภาพโดนใจ

“...ผลเลือกภาพ “สิงโต” เป็นภาพที่ผมได้ไปเห็นครั้งแรกจับตาถูกใจมาก เมื่อถึงเวลาเลือกกระผมภาวนาว่าอยากให้ใครหยิบภาพนั้นไป รอให้ถึงคิวผมและการภาวนาก็เป็นจริงผมได้ภาพสิงโตสมดั่งใจ เหตุที่เลือกภาพสิงโตเพราะดูน่าเกรงขามเป็นลักษณะของผู้นำ ท่าทาง ของภาพ สุขุมเยือกเย็นเหมือนมีพลังอำนาจที่สถิตอยู่ น่าเคารพมีผู้คนนับหน้าถือตา เป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือได้...”

“...เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเลือกภาพที่ตนอยากบอกสาธารณชนในครั้งอดีตและเชื่อมต่อกับเหตุการณ์มาเรื่อย ๆ จนสู่ปัจจุบันหรืออาจจะสู่นาคตที่ตนเองวางแผนเอาไว้ ผู้เรียนมีความอิสระที่จะบอกเหตุผลว่าทำไมจึงได้เลือกภาพนี้... ทำให้ได้นำเสนอแนวความคิดหรือจุดมุ่งหมายของชีวิตด้วยภาพ...”

6.2.3 กิจกรรม อย่านี่

“...ข้าพเจ้ามีความรู้สึกดีใจมากเนื่องจากเด็กชายที่ขโมยยาแก้ปวด ยาธาตุนานเวลา 20 ปีก่อน ได้มาทดแทนบุญคุณของน้ำสมพรในการผ่าตัดเนื้องอกในสมอง บางครั้งการที่เราเห็นว่า และไม่ดีและชอบเป็นคนขี้ขโมยนั้นเป็นขยะสังคมแต่ลองมองในทางกลับกันเขาอาจจะจำเป็นก็ได้ คงไม่มีใครในโลกนี้หรอกที่จะให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้ขโมย เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าความรักที่มีต่อผู้บังเกิดเกล้า ยอมทนที่จะเห็นแม่ป่วยไปต่อหน้าต่อตาไม่ได้ คงไม่ต่างอะไรหรอกกับลูกชายของคุณน้ำสมพรที่อยากจะให้คุณแม่ของตนเองได้หายจากอาการที่เป็นเนื้องอกในสมอง ถึงไม่มีค่า

รักษาแต่แม่ต้องได้รับการผ่าตัด คนเราทุกคนเกิดมาแล้วต้องรู้จักทดแทนบุญคุณบุพการีและคนที่เขาหยิบยื่นน้ำใจให้กับเราในโอกาสที่เดือดร้อน.”

“...จะมีสักกี่คนในโลกนี้ที่มีน้ำใจเอื้ออารีเหมือนคุณน้ำสมพรที่ได้ช่วยเด็กผู้ชายสักคนในยามที่ขัดสนแม้เพียงครั้งเดียวในชีวิตก็เถอะและจะมีสักกี่คนที่จะตอบแทนคุณความดีเหมือนเด็กชายขโมยยานั้น ดังคำกล่าวที่ว่า ชีวิตคนเราเกิดหนึ่งและตายหนึ่งเหมือนกันนั่นทำความดีเข้าไว้แม้ว่าความดีนั้นคนอื่นไม่รู้เพราะการให้เป็นสิ่งประเสริฐแท้ในชีวิตมนุษย์ ข้าพเจ้าอยากฝากข้อคิดว่า “บางครั้งสิ่งที่เราเห็นอาจไม่ใช่สิ่งที่เขาเป็น และสิ่งที่เราคิดว่าเขาดีอาจจะไม่ดีเสมอไป”

“...สัจธรรมของชีวิตที่ว่าคนทำดียอมได้ดี แม้จะได้ในเวลาที่รวดเร็วหรือช้าก็ยอมได้ดี การที่แม่ของเขาช่วยเหลือเด็กที่ขโมยยาแก้ปวดกับยาธาตุ เมื่อในอดีตการที่แม่ของเขามีน้ำใจในวันนั้นเลยส่งผลให้วันนี้เด็กชายคนขโมยคนนั้นก็มาช่วยเหลือแม่ของได้จากอาการป่วย ซึ่งจากเรื่องนี้ผลของการทำความดียอมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และดิฉันเองก็รู้สึกว่าคุณเองนั้นหากมีความสามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ ดิฉันก็จะช่วยเหลือ เพราะในโลกใบนี้ดิฉันไม่ได้อาศัยอยู่คนเดียว หากดิฉันช่วยเหลือผู้อื่นก็ต้องช่วยเหลือดิฉัน ทำให้ดิฉันสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข.”

“...ไม่คิดว่าเด็กคนนั้นจะสามารถตอบแทนบุญคุณของผู้ที่เคยช่วยเหลือเขาไว้ ไม่คิดว่าเขาจะจำได้ แต่ก็สามารถตอบแทนบุญคุณได้อย่างสุดซึ้งจริงๆ เรื่องนี้บ่งบอกว่าเวลาเป็นตัวพิสูจน์ถึงจิตใจของคนได้อย่างดี”

“...ความดีนั้นสามารถกระทำได้ทุกเวลา ไม่ว่าเวลานานแค่ไหนหากความดีที่เราเคยทำให้กับใครนั้นก็ได้รับผลตอบแทนสักวัน และไม่มีใครที่จะสามารถลืมผู้ที่เคยใช้ชีวิตและมีบุญคุณแก่เราได้”

“...มีความรู้สึกที่ซึ่งเหลือเกิน รู้สึกดีในน้ำใจของทั้งคู่ สงสารเด็กชายเดชา และปลื้มเด็กชายเดชาที่เมื่อตัวเองโตขึ้นได้เป็นแพทย์และที่สำคัญเป็นแพทย์ที่ช่วยเหลือผู้ที่มีบุญคุณต่อเขา เห็นได้ว่าเขาเป็นคนที่กตัญญูรู้คุณมาก โดยการช่วยผ่าตัดสมองของนางสมพรซึ่งเคยได้ช่วยเหลือเขาไว้ โดยนายเดชาไม่คิดเงินเลยแม้แต่ซักบาท ถือว่าเป็นอะไรที่หาได้ยากในสังคมไทยปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่น่ายกย่องอย่างยิ่ง ลองคิดดูถ้าเราพบเจอกับปัญหาเช่นนี้ ปัญหาที่ต้องการคนช่วยอย่างเร่งด่วน ถ้าหากมีคนใดคนหนึ่งยื่นมือมาช่วยก็จะทำให้รอดพ้นจากปัญหาหรือสภาพวิกฤตินั้น แล้วจะรู้ถึงความโล่งอก โล่งใจ สบายใจ สิ่งดี ๆ เช่นนี้จึงเป็นอะไรที่ควรส่งเสริมอย่างยิ่ง.”

“...สำหรับเรื่องดังกล่าวหากเกิดขึ้นกับตัวผม มีเด็กมาในลักษณะอย่างนี้ผมพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทุกเมื่อถึงจะไม่มีเงิน แต่ด้วยพลังกำลังก็พร้อมที่จะเสียสละเวลา..”

6.2.4 กิจกรรม คำถามของพ่อ

“...เมื่อดิฉันเรียนจบและมีงานทำสามารถหาเงินได้ด้วยตนเอง ดิฉันก็จะช่วยพ่อกับแม่ส่งเสียน้องทั้ง 2 คนให้เรียนต่อจนจบปริญญาและหากในอนาคตดิฉันมีเงินมากพอ ดิฉันจะให้พ่อกับแม่ทั้ง 2 ท่านเดินทางไปแสวงบุญที่นครมักกะห์พร้อม ๆ กัน โดยดิฉันจะช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมดและหากมีโอกาสมากกว่านี้ พ่อ แม่ ดิฉัน และน้องอีก 2 คน ทั้งครอบครัวจะร่วมเดินทางไปนครมักกะห์พร้อมกันทั้งหมด ดิฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่ดิฉันอยากทำมากที่สุดในอนาคตและจะดีใจมาก ๆ หากสิ่งเหล่านี้เป็นจริง.”

“...อยากดูแลพ่อกับแม่ให้ดีที่สุด ให้สมกับที่ท่านทั้งสองเลี้ยงดูเรามา อยากทำความฝันให้เป็นจริง เพื่อที่ท่านทั้งสองภูมิใจ จะไม่ทำให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจเด็ดขาด”

“...วันข้างหน้าหากเข้าเรียนจบปริญญาตรีแล้ว สิ่งที่จะอยากจะทำคือการเลี้ยงดูพ่อแม่ให้มีความสุขสบายและดูแลครอบครัว น้อง ๆ เพราะที่บ้านไม่มีใครตอนนี้ที่จะคอยดูแลพ่อกับแม่ที่แก่แล้ว ตอบแทนบุญคุณแก่ท่าน และเป็นลูกที่ดีให้พ่อกับแม่ภูมิใจในตัวของเราให้ได้ จะตั้งใจทำงานในหน้าที่ที่ตนได้ผ่านการรับราชการครู และเป็นครูที่ดีของสังคมในอนาคตใกล้นี้”

“...ในอนาคตอยากประกอบอาชีพที่มั่นคงมีรายได้เพียงพอเลี้ยงครอบครัว ทำให้บิดามารดามีความสุขสบายไม่อยากให้อบิดามารดาทำงาน อยากเรียนสูง ๆ เพื่อมีงานดี ๆ ทำ ถ้าหากเป็นไปได้อยากเปิดโรงเรียนในชุมชนซึ่งเป็นโรงเรียนที่สบาย สะดวก สะอาด ปราศจากอบายมุขเพื่อให้ประชาชนได้ส่งลูกหลานเรียน และอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น.”

6.2.5 กิจกรรม คิม ฟุค

“...อำนาจทางการเมืองหรือประเทศมหาอำนาจ การต่อสู้เพื่อชัยชนะ การล่าอาณานิคม การครอบครองแผ่นดินประเทศอื่นที่ไม่ใช่ของตน ประเทศมหาอำนาจเป็นฝ่ายผิด ที่รุกรานประเทศที่ด้อยกว่า ด้วยการหวังผลประโยชน์เล็กน้อย แต่จะเป็นเส้นทางที่จะก้าวสู่ความยิ่งใหญ่... สงครามมีแต่ความสูญเสีย ทั้งกายและจิตใจเป็นอย่างยิ่ง การฆ่าผู้อื่นเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม ผมจะต่อต้านการทำสงครามในครั้งต่อไป ให้ประเทศมหาอำนาจได้รู้ซึ่งบ้างถึงความสูญเสียที่ตนได้รับว่าเป็นเช่นไร เพื่อที่พวกเขาจะได้มีมนุษยธรรมความเมตตาเพื่อนมนุษย์ด้วยกันบ้างและเข้าใจถึงความสูญเสียที่กำลังเกิดขึ้นตามมาในภายหลัง...”

“...ให้รู้จักการปล่อยวาง ไม่ยึดติดอยู่กับอดีตที่ผ่านมา รู้จักการให้อภัยเมื่อเขามีความสำนึกผิดต่อการกระทำของเขาที่ผ่านมา...”

6.2.6 กิจกรรม Get Up

“...เราไม่ควรท้อถอยเพราะขนาดคนที่พิการ ไม่ปกติเหมือนกับคนธรรมดาเขายังไม่คิดท้อแต่เขากลับต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ทำให้ฉันคิดได้ว่าเราไม่ควรท้อถอย หากเรายังมีลมหายใจอยู่เราก็ต้องสู้ต่อไป สักวันสิ่งที่เราคาดหวังไว้อาจเป็นของเราได้ และที่สำคัญเราควรทำปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด...”

“...ทำให้ได้ข้อคิดและเตือนสติให้กับเราในเรื่องของการต่อสู้ชีวิตเพื่อการอยู่รอดในการดำเนินชีวิตประจำวันของเราเพราะในชีวิตของคนเราทุกคน เมื่อกระทำการใดก็ตามมักจะเจออุปสรรคและปัญหามากมายทำให้ต้องดิ้นรนต่อสู้กับโชคชะตาของตัวเอง อย่างน้อยสักครั้งหนึ่งของชีวิตทุกคนเคยประสบมาเช่นเดียวกัน...”

“...เมื่อได้เห็นภาพชายคนหนึ่งพิการทั้งแขนและขา เขากำลังพยายามที่จะลุกขึ้นยืนด้วยตนเองโดยไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นจนเขาสามารถประสบความสำเร็จ ทำให้ได้เตือนสติและให้แง่คิดกับตัวข้าพเจ้าเองในเรื่องของการต่อสู้ชีวิต และช่วยทำให้ข้าพเจ้าต้องย้อนกลับมาดูตัวเองอีกครั้งว่า เมื่อใดที่ข้าพเจ้าประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆในชีวิต ข้าพเจ้ามักจะสู้หรือหนีกับปัญหาเหล่านั้นแล้วถ้าหากในอนาคตข้างหน้าเราประสบกับปัญหาเช่นเดียวกับเขาเราก็ควรที่จะต่อสู้และต้องพยายามจนถึงที่สุด เพราะขนาดเขายังไม่ทั้งแขนและขา เขาก็พยายามดิ้นรนต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อกับชีวิต ด้วยความพยายามและกำลังใจที่ดี ทำให้เขาประสบผลสำเร็จในชีวิต ครอบงำจิตใจที่เรายังมีลมหายใจอยู่เราควรต่อสู้จนถึงวันสุดท้ายในชีวิต...”

“...หลายๆ ครั้งที่ผ่านมาในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพบปัญหาและอุปสรรคมากมายในชีวิตบางเรื่องเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยหนักหนาเท่าไร ก็สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้แต่เรื่องบ้างเรื่องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับชีวิตของข้าพเจ้า หลายครั้งที่ประสบกับปัญหาข้าพเจ้าก็พยายามเต็มที่แล้วแต่ก็ยังไม่สามารถบรรลุสู่เป้าหมายหรือประสบผลสำเร็จ ทำให้เกิดความท้อแท้ไม่อยากจะลุกขึ้นสู้ต่อไป แต่เมื่อได้ดูเรื่อง get up ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหามากยิ่งขึ้น และทำให้ข้าพเจ้าสามารถที่จะประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากช่วงเวลาที่ผ่านมา ข้าพเจ้ามีผลการเรียนที่ดีมาทำให้ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้ เพราะข้าพเจ้าพยายามหลายๆ ครั้งแล้วแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จแต่หลังจากที่ข้าพเจ้าได้พยายามอีกหลายๆ ครั้งทำให้ประสบผลสำเร็จ เพราะข้าพเจ้ามีผลการเรียนที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก การที่สามารถบรรลุสู่ผลสำเร็จได้นั้น เพราะได้กำลังใจที่ดีจากคนรอบข้าง เช่น ครู เพื่อน แต่กำลังใจที่สำคัญที่สุด ครอบครัว เพราะครอบครัวคือแรงผลักดันที่สำคัญที่ช่วยให้ข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จ...”

6.2.7 มีจิตอาสา

“...ตอนนี้ตัวของผมก็ไม่ได้มีฐานะร่ำรวย แต่ถ้าใครที่มีความยากลำบากก็พร้อมที่จะเสียสละเวลาพละกำลังเท่าที่มี หากเป็นเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ตนเองก็ยังไม่พอใช้ แต่ก็พยายามช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้ดีที่สุดเท่าความสามารถที่ทำได้。”

6.2.8 การนำไปประยุกต์ใช้

1) เปลี่ยนแรงจูงใจ โดยการลดกิเลส และค้นพบความต้องการทางจิตวิญญาณของตนเอง

“...ในอนาคตข้าพเจ้าอยากเป็นครูที่ดีของนักเรียนและประเทศชาติเพราะข้าพเจ้าคิดว่าทุกคน ทุกอาชีพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ย่อมเป็นผลมาจากการที่ได้ครูที่ดี มีความสามารถ และสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือ การเป็นคนดีและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ。”

“...สำหรับดิฉันก็เคยมีสิ่งที่ทำแล้วท้อแท้ หมดกำลังใจ สิ้นหวัง และทำให้ฉันคิดว่าจะต้องทำอย่างไรต่อไปดี ในตอนที่ฉันเรียนจบชั้นม. 3 แล้ว ดิฉันได้มาสมัครเรียนที่สงขลาและเมื่อถึงวันที่จะต้องมารายงานตัวกับทางโรงเรียนก็ไม่ได้มา เนื่องจากทางครอบครัวในตอนนั้นมีปัญหากันอยู่ทำให้ดิฉันเสียใจมาก ซึ่งดิฉันไม่เคยผิดหวังอะไรแบบนี้มาก่อน จึงตัดสินใจกลับไปเรียนต่อโรงเรียนเดิมจนจบม. 6 และแล้ววันที่ดิฉันไม่อยากจะเจอก็มาถึงอีกครั้งหนึ่งวันที่ดิฉันจะต้องหยุดเรียนต่อเพื่อช่วยเหลืองานพ่อแม่ ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ได้เรียนต่อในสาขาที่เขาคาดหวังกันเอาไว้ ดิฉันกลับไม่มีโอกาสเช่นนั้น ดิฉันต้องหยุด 1 ปี เพื่อเก็บเงินเรียนต่อ เมื่อดิฉันเห็นคนอื่นสวมใส่ชุดนักศึกษาแล้วก็คิดอยู่ว่า เราจะใส่แบบนั้นไหม จนกระทั่ง 1 ปีผ่านไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาก็เปิดรับสมัครนักเรียนภาคปกติ ดิฉันจึงตัดสินใจ ลองมาสอบดูในสาขาวิชา สังคมศึกษา เป็นอันดับแรก เพราะคิดว่าหากจบออกมาแล้วจะทำให้มีงานทำที่มั่นคง มีเงินเดือน สามารถช่วยแบ่งเบาภาระทางบ้านได้บ้าง นี่คือการหวังสุดท้ายหากสอบไม่ติดก็ไม่สามารถเรียนต่อได้อีกแล้ว เมื่อผลการสอบออกปรากฏว่าดิฉันสอบได้ทำให้ดิฉันและครอบครัวดีใจมาก ดิฉันคิดอยู่เสมอว่า คนเราหากมีความพยายามต่อให้เวลาผ่านไปก็ปีการศึกษา ก็ยังไม่หายไปสำหรับเรา...”

2) บ่มเพาะปัญญาทางอารมณ์ให้องงาม โดยการเยียวยาจิตใจจากความกลัวและความโกรธ และเรียนรู้ที่จะรัก

“...คนเราที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะฐานะร่ำรวยหรือยากจนนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญเลย ขอเพียงแค่ทำให้เราเป็นคนดีและคอยให้ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันกับเพื่อนมนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่บนโลกใบนี้เมื่อเรามีโอกาส ซึ่งการกระทำของเราไม่จำเป็นเลยว่าเราจะต้อง

หวังผล แต่ให้เรานึกไว้เสมอว่าคนที่ทำความดีก็จะมีสิ่งดี ๆ มาตอบแทนผลจากการกระทำของตนเอง ดังที่มีคำกล่าวไว้ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว...”

“...คุณเชื่อไหมคะว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง เขาเป็นคนโศกตีมมาก ที่เกิดมามีคุณพ่อคุณแม่ที่รักเขาและเข้าใจเอาใจใส่เขาตลอดเวลา แม้เขาเติบโตขึ้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขาทำตัวเกเร หนีเรียน แต่ก็ไม่ได้หนีเป็นประจำจนมีผลกระทบต่อการศึกษา มีอยู่ครั้งหนึ่งแอบหนีไปงานศพเพื่อนไปกินทั้งกลุ่ม ประมาณ 10 คน เป็นเพื่อนร่วมแก๊งกันนั่งรถเมย์ไปจากยะลาไปนาประดู่ พอเสร็จจากงานศพก็กลับบ้าน แต่พอโตก็เริ่มคิดได้จึงเริ่มตั้งใจเรียนอย่างจริงจังในช่วงมัธยมตอนปลาย โอ้ลืมบอกไปว่าตอนเรียนอยู่มัธยมตอนต้นถึงจะเกเรไปนิดแต่ก็เคยสอบได้ที่ 3 ของห้องเรียนนะได้รับรางวัลด้วย มาถึงช่วงเรียนมัธยมตอนปลายตอนนี้เขาคอนนั้นได้เริ่มปรับตัวจากหลังมือให้เป็นหน้ามือ เขาตั้งหน้าตั้งตาเรียน และเดินสายเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างไม่ว่าจะมีการแข่งขันที่ไหนเขาจะได้รับการคัดเลือกจากอาจารย์ไปแข่งเสมอ เขาได้ประสบการณ์ความรู้และผลงานต่างๆมากมายขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน ณ ที่นี้ด้วยที่เปิดโอกาสให้ลูกศิษย์เสมอมา ก่อนจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขาได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมประกวดการแข่งขันทัวร์นาเมนต์นักเรียนพระราชทาน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รางวัลครั้งนี้ แต่เขาก็รู้สึกภาคภูมิใจที่สุดและปราบปลื้มมากที่ได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทัวร์นาเมนต์ที่เขาทำมาเกือบ 3 ปี ได้ช่วยให้เขาได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มันเป็นเหมือนของรางวัลตอบแทนที่มีค่ายิ่ง ขณะนี้เขาได้ใช้ชีวิตอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยได้ใช้คำว่านักศึกษาและยังได้เดินสายร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และยังได้รับตำแหน่งเป็นทูตวัฒนธรรมรุ่น 51 ของมหาวิทยาลัย เขาคอนนั้นไม่ใช่ใครที่ไหน คือดิฉันเองคะนางสาว... นักศึกษาโปรแกรมวิชา สังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา...”

3) ปฏิบัติชอบ การทำดีจะทำให้รู้สึกดี

“...ในช่วงชีวิตของแต่ละคนต่างก็มีความแตกต่างกันอยู่แล้ว แต่ทุกคนก็เคยประสบกับปัญหา เคยสิ้นหวังในชีวิต เคยไหมที่สิ้นหวังจนถึงขั้นคิดที่จะแก้ปัญหาด้วยการทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายเพื่อหลีกเลี่ยงหนีจากปัญหาแต่ความจริงแล้วการกระทำเช่นนั้นย่อมเป็นความคิดที่ไม่เข้าท่าเอาเสียเลย เพราะชีวิตของเราทุกคนย่อมมีค่ากว่าสิ่งใด...”

“...ดิฉันขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจให้อภัยและอยู่เคียงข้างเสมอ ลูกคนนี้ขอสัญญาว่าจะเป็นเด็กดี ขอขอบพระคุณคณะครูโรงเรียนนิคมพัฒนาวิทย์ทุกท่านที่คอยให้ความเมตตา ส่งเสริมและให้โอกาสลูกศิษย์คนนี้ ลูกศิษย์ไม่ลืมบุญคุณและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านค่ะ...”

“...ก่อนที่ข้าพเจ้าอยากจะทำตามความใฝ่ฝันของชีวิต ข้าพเจ้าต้องเป็นคนดีก่อน เพราะถ้าตัวเองยังฝึกปฏิบัติตนให้มีธรรมะในตัวเองไม่ได้แล้วชีวิตก็ล้มเหลว เนื่องจากทุกอย่างเริ่มที่ใจและอย่างอื่นก็จะดีไปด้วย”

“...อะไรที่ข้าพเจ้าช่วยได้ ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะทำเพื่อสังคม ถ้าข้าพเจ้าไม่มีเงิน ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะใช้แรงที่มีในตัวข้าพเจ้าช่วยเขา นอกจากจำทำเพื่อสังคมแล้วสิ่งสำคัญที่สุดคือผู้ที่มีพระคุณที่ทำให้เรามีวันนี้คือคุณพ่อคุณแม่ ให้มีความสุข และดูแลท่านทั้งสองยามแก่ชรา ข้าพเจ้าขอสัญญา...”

4) มีจิตใจสงบ ตั้งมั่น

“...คนเราเกิดมาไม่มีทางเลือกถ้าเลือกเกิดได้คงไม่มีใครที่อยากเกิดเป็นคนจน แต่ในเมื่อเราเกิดมาแล้วเราก็สามารถที่จะเลือกทางเดินชีวิตของตัวเองได้”

“...การทำความดีเราไม่จำเป็นต้องหวังสิ่งทดแทนขอเพียงทำด้วยใจ”

“...คนเราต้องมีเหตุผลกับการกระทำของเราเสมอ...”

“...ในชีวิตของคนเราย่อมที่จะได้เจออะเจอบกับเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเรื่องนั้นจะเกี่ยวกับตัวเราหรือไม่ก็ตาม...”

“...การที่คนเราคิดดี ทำดี โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนว่าจะรูปแบบใด สักวันหนึ่งเราย่อมมีสิ่งที่ดี ไม่ว่าจะช้าหรือเร็วก็ตาม”

“...คนเราทุกคนต่างเกิดมาล้วนต้องพึ่งพาอาศัยกัน ใครทำดีไว้ก็มักจะได้ดีตอบ...”

“...ผมเชื่อว่าการทำทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีเหตุผล คงน้อยมากที่ไม่มีเหตุผล ถ้าเด็กคนนั้นมาเป็นตัวของเราเองจะรู้สึกอย่างไร บางครั้งต้องเอาใจเขามาใส่ใจเราบ้าง...”

5) เปิดดวงตาแห่งจิตวิญญาณ

“...อยากเป็นคุณครูที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี และความตั้งใจอย่างหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาที่เรียนเลยก็คือ อยากเปิดร้านขายเฟอร์นิเจอร์ เพราะดิฉันชอบในเรื่องนี้มากและที่ลืมไม่ได้จะต้องตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่...”

“ดิฉันจะเลี้ยงดูแม่ให้เป็นอย่างดี ให้สมกับที่แม่ต้องเหนื่อยเพราะดิฉันมามาก ไม่อยากให้แม่ต้องทำงานหนักอยากให้แม่พักผ่อน จะซื้อสิ่งของทุกอย่างที่แม่อยากได้ เพราะช่วงนี้แม่ไม่เคยซื้ออะไรให้ตัวเองเลย นอกจากจะเก็บเงินให้ดิฉัน ดิฉันอยากให้แม่สบาย...”

“...ผมเชื่อว่า ถ้าทำดีอย่างได้ดี ทำชั่วอย่างได้ รับกรรมที่ตัวเองทำเอาไว้ ถึงแม้จะช้าแต่ก็ต้องเจอ...”

“...การตอบแทนพระคุณของบิดา มารดา ที่ท่านได้ส่งเสียเลี้ยงดูรามาตั้งแต่เล็กจนโต คือไม่ทำให้ท่านต้องผิดหวัง เจ็บป่วย เป็นลูกที่แสนดี มีความซื่อสัตย์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว แค่นี้ท่านทั้งสองก็มีความสุขแล้ว...”

1. ประพฤติตนเป็นคนดี เป็นแบบอย่าง ของสังคมตลอดไป
2. ทำให้พ่อแม่ ภาคภูมิใจที่สุด
3. พัฒนาสังคมไทยที่เป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

6) บ่มเพาะความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อพัฒนาปัญญาและความเข้าใจชีวิต

“...ไม่มีใครเกิดมาไม่เคยล้ม ไม่เคยผิดหวัง ไม่เคยผิดหวัง ไม่เคยเสียใจ ไม่ใคร่ที่จะสุขสมหวังไปทุกประการ โดยไม่เจอกับปัญหาเลย แต่เมื่อเราล้มลงแล้ว เราจะลุกขึ้นยืนขึ้นอีกครั้งได้หรือไม่ ไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้นอกจากใจของเราเอง เมื่อเราล้มลงก็เชื่อว่าเราจะลุกขึ้นยืนได้อย่างยากก็เหมือนชายพิการเมื่อเขาล้มลงไม่ใช่่ง่ายที่เขาจะยกตัวขึ้นขึ้น แต่ความที่เขาเป็นคนอดทนมีเพียงพยายามและมีกำลังใจที่จะดึงตัวเองลุกขึ้นโดยใช้ศรัทธาของคเขาดันกับสิ่งของรอบตัว เขาพยายามจะสามารถลุกขึ้นยืนด้วยตัวเอง ฉะนั้นแสดงความศรัทธาในจิตใจอันเข้มแข็งของเขา สำหรับท่านที่เกิดมามีทุกส่วนของร่างกายสมบูรณ์ ไม่มีส่วนใดบกพร่องฉันทันทีแสดงความยินดีกับท่าน แต่วันใดที่ท่านประสบปัญหา เมื่อท่านล้มลง ก็ขอให้ท่านมีความอดทน มีกำลังใจ มีแรงผลักดัน มีความพยายามและมีจุดเป้าหมายที่จะช่วยพยุงขึ้นยืนและก้าวต่อไปยังจุดหมายที่ตั้งไว้ ท่านละคะมีจุดหมายหรือยัง จุดหมายคุณคืออะไร และตอนนี้ท่านก้าวไปถึงไหนแล้ว...”

“...คนเราไม่อาจที่จะวัดคุณค่าของคนด้วยการกระทำเพียงอย่างเดียว เพราะการกระทำ บางครั้งก็แสดงออกมตรงกันข้ามกับสิ่งที่ใจปรารถนา เราควรมองคนจากจิตใจควบคู่การกระทำ การให้เป็นสิ่งดี เราสามารถให้กับผู้อื่นได้ตลอดเวลา...”

“การที่ช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน จะได้รับผลตอบแทนอย่างมหาศาล”

“ค่าของคนไม่มีสมการวัดการกระทำเสมอไป เพราะการที่เราทำผิด อาจจะมีความจำเป็นต่อกันเขาได้...”

“...อย่าทำตนให้มี มูลค่า แต่จงทำงานให้เป็นคนมีคุณค่า

อย่าทำตนเป็น ผู้รับ ตลอดเวลา แต่จงทำงานเป็นผู้ให้ตลอดเวลา

อย่าตัดสินคนเพียง ที่การกระทำ แต่ควรมองให้ลึกถึงแก่นแท้...”

“คำว่าคน	มีตัว ค.	เป็นตัวแรก
แล้วจึงแตก	จากตัว ค.	เป็นตัว น. “หนู”
จะสำเร็จ	กำชีวิต	ให้คุณดู
จงลุกสู้	พิสูจน์ค่า	ราคาคคน”

7) เพยจิตวิญญาณสู่การกระทำ โดยเอื้อเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น และทำงานบริการ
สาธารณะอย่างมีความสุข

“...สิ่งแรกที่ข้าพเจ้าอยากจะทำคือการตอบแทนบุญคุณผู้ที่ส่งให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสมา
ศึกษาต่อ ณ แห่งนี้ มิใช่บุญคุณต้องทดแทนแต่เป็นเพราะจิตสำนึกใจของข้าพเจ้าที่มีต่อบุคคลผู้หนึ่งที่ดี
กับข้าพเจ้า และการส่งเสริมให้ห้อง ๆ ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาตนเอง
สังคมและประเทศชาติ”

“...ข้าพเจ้าอยากจะทำเปิดมูลนิธิเพื่อเด็กที่เร่ร่อนให้ได้มีการศึกษาและมีอนาคตที่ดีขึ้น
เนื่องจากสังคมนิยมชื่นชมคนมีฐานะ แล้วชีวิตเด็กเหล่านั้นจะเป็นอย่างไรถ้าสังคมไม่เอาใจใส่
เขา...สิ่งที่มองข้ามไปจะไม่ดีเสมอไป”

“...ถ้าฉันมีโอกาสที่จะตอบแทนผู้มีพระคุณกับฉัน ฉันก็จะทำและก็จะช่วยเหลือและให้
โอกาสดูกับผู้อื่น เพราะการได้ให้อะไรกับใครนั้นมันใหญ่หลวงมากกว่าการได้รับจากเขาถึงแม้ว่า
มันอาจจะไม่ได้รับผลตอบแทนกลับมาก็ตาม.”

“...ในอนาคตถึงแม้ว่าดิฉันจะมีฐานะเงินหรือรวยก็ตาม ดิฉันตั้งใจไว้ว่าจะอะไรที่สามารถ
ช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเราก็จะทำ...”

“...ในอนาคตอันใกล้เมื่อเป็นครูแล้ว ก็จะตั้งใจสอนให้ดีที่สุด ให้เด็กได้รับความรู้จากเรา
มากที่สุด และจะให้พ่อกับแม่เลิกทำงานสักที ก่อนนั้นท่านเลี้ยงเรามาแต่ตอนนี้ถึงเวลาที่เรารู้ต้อง
เลี้ยงดูท่านแล้ว ให้ท่านได้มีเวลาพักผ่อนไม่ต้องเหนื่อยเหมือนที่ผ่านมา.”

“...หากการให้ของเรานั้นไม่ทำให้ตนเองและคนอื่นเดือดร้อน ก็ควรทำ เพราะการให้ไม่
จำกัด บุคคล สถานที่และเวลา แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจเราว่าเราอยากให้สิ่งดี ๆ แก่ผู้อื่นและคนรอบข้าง
ของเราไหม?”

“...ในอนาคตฉันตั้งใจที่จะทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด ไม่ว่าจะป็นด้านหน้าที่การงาน
การเป็นบุตรที่ดี เป็นพี่ที่ดีของน้อง เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน ฉันอยากจะทำทุกอย่างให้ดีที่สุด”

“...ฉันจะเลี้ยงดูพ่อแม่ แม้ว่าจะไม่ได้ดีเท่าพ่อแม่เลี้ยงเรา แต่ฉันก็จะทำให้ดีที่สุด”

“...ฉันจะส่งเสริมน้องของฉันให้เรียนจบปริญญาทุกคน(มีน้องทั้งหมด 3 คน)”

“...ความดีที่ผมอยากทำก็คือ การที่ได้สร้างมัสยิด เพื่อเป็นการประกอบพิธีกรรมทาง
ศาสนาอิสลาม และมัสยิดที่สอนเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น อ่านอัลกุรอาน ซักชวนเยาวชน
ทำความดี และไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ยาเสพติด เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า และสั่งสอนบุตร
หลานของท่านให้เป็นคนดี.”

“...อยากเป็นครูที่ดี ช่วยเหลือสังคม ทำให้คนไทยรักกัน มีความสามัคคีกัน อยากเป็นครูต้นแบบในการพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติ อยากทำให้คนมองว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่รู้สึกอบอุ่นเมื่อได้มา...”

“...อยากเป็นคนธรรมดาที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนที่ด้อยโอกาสกว่าตัวเอง ในทุกครั้งที่มีโอกาส การช่วยเหลือในที่นี้ไม่ใช่เฉพาะการให้สิ่งของเท่านั้น แต่เป็นการให้รอยยิ้มกับเพื่อน และสังคมและที่สำคัญคือข้าพเจ้าได้เป็นครูก็สามารถที่จะเป็นผู้ให้ได้ นั่นก็คือ ให้”

“ดิฉันอยากให้ความรู้ ความเมตตา กำลังใจแก่เด็ก แก่สังคมและเพื่อนครูด้วยกันการให้...จะไม่มีการแบ่งชั้นเด็ดขาด...”

“...จะคอยทำความดีและช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่เราจะช่วยให้ ขยันอ่านหนังสือ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จะตั้งใจเรียนหนังสือเพื่อที่จะมีงานดีดีทำ จะดูแลพ่อแม่ยามพ่อแม่แก่ตัวลง จะเป็นครูที่ดีของลูกศิษย์ เป็นลูกที่ดี ดูแลพ่อแม่อย่างนี้ตลอดไป”

